

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

Articul. III. De specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

immediatè ab eo singularizantur; ergo etiam immediatè de eo prædicari possunt, cum modus prædicandi sequatur modum essendi. Econtra gradus materiales supremi non continentur in infimo.

310. *Obj. 2.* Genus definitur in ordine ad species, non ad individua; dicitur enim prædicabile de multis specie differentibus; ergo etiam prædicatur immediatè de speciebus tantum. *R. N. Ant.* Cum individua quoque differre possint specie, ut Petrus & Bucephalus. *Si ais:* Sequeretur, genus non differre à specie; cum speciei proprium sit prædicari de individuis completis. *R.* Adhuc satis differt, ut inspicienti utriusque definitionem satis patebit.

ARTICULUS III.

De secundo Universalis, sive Specie,

PORPHYRIUS de specie sic orditur: *Species autem dicitur quidem & de unius cujusque forma, quâ significatione dici solet, præstantissimam formam dignam esse imperio. Dicitur autem & de eo, quod sub assignato genere collocatur . . . .* Insuper hoc etiam pacto species est id, quod de pluribus differentibus numero, hoc ipso quid est, prædicatur. His triplicem insinuat speciei acceptionem. Prima non est hujus loci, quare illam hic intactam relinquemus, unâ cum specie, quæ prætextum aut simulationem Logicis incongruam significat, de qua *Virg. lib. 2. Æneid.*

neid.

neid. sic: *Non tulit hanc speciem furiosa mente Choræbus.* Secunda verò & tertia speciei acceptio ad Logicam pertinet. De specie logicè accepta proponemus 1. Quid sit, & quotuplex? 2. An salvari possit in unico individuo?

§. I.

Quid sit species, & quotuplex?

311. *Dico 1.* Species logicè accepta, comparata ad genus, quod habet suprâ se, dicitur *species subjicibilis*: hæc sic definitur à Porphyrio: *Est id quod subjicitur generi, scilicet immediate & directè.* Per τὸ *immediate* differt ab individuis, quæ etiam subjiciuntur generi, sed mediatè tantùm. Per τὸ *directè* differt à differentia, quæ indirectè & in linea laterali generi subjicitur. Ex his advertes, genera omnia in aliquo prædicamento sub genere supremo posita esse species subjicibiles, relatè ad superiora, quibus subjiciuntur.

312. *Obj.* Genus non est notius specie, cùm genus ipsum definiatur in ordine ad speciem, tanquàm aliquid notius; ergo species malè definitur per genus. *ita Cajet.* R. 1. Ipse Cajetanus docet, illa solùm in definitione notiora esse debere definito, quæ ipsi sunt intrinseca, cujusmodi non est unum relativum alteri, quale est v. g. species relatè ad genus. Id ipsum insinuat Albertus M. in *Tract. de Relat.* cap. 9. ubi ait: *Unum relatam non definiri per aliud, sed ad aliud; juxtâ cujus mentem negari*

negari posset suppositum consequentis. R. 2.
 D. ant. Non est notius, si non præsupponatur
 cognitio generis ante speciem C. si præsuppo-
 natur, & species cognosci non possit, nisi co-
 gnito prius genere. N. Si ais. Saltem fieret
 circulus vitiosus in data definitione; Nam ge-
 nus dicitur, cui supponuntur species; & spe-
 cies dicitur, quæ supponitur generi. R. N.
 hunc circulum vitiosum esse; genus enim &
 species correlativa sunt, quæ propter mutuam
 ordinem inter se collata lucem sibi mutuò af-
 ferunt. Foret autem vitiosus, si fieret in ab-
 solutis, ob rationem contrariam. Si reponas:
 Dum dico: *Petrus est animal*, individuum im-
 mediatè subjicitur generi; ergo data definitio
 non convenit soli speciei. R. D. ant. Imme-
 diatè subjicitur in ordine ad prædicationem
 quandam, C. in linea prædicamentali, de quâ
 subjectione hîc agitur. N. Si urgeas. Homo
 est species substantiæ, cui tamen immediatè
 non subjicitur. R. Satis est, quod alicui ge-
 neri immediatè subjiciatur.

313. Dico 2. Species logicè accepta, com-
 parata ad individua, de quibus prædicari po-
 test, dicitur *species prædicabilis*. Hanc Por-
 phyrius sic definit: *Species est id, quod de plu-
 ribus differentibus numero, hoc ipso quid est præ-
 dicatur. Genus hujus definitionis est Universale*,
 quod prioribus verbis indicatur. Reliqua
 obtinent locum *differentiæ*, sic, ut per hæc ver-
 ba: *hoc ipso quid est*, species differat à *Diffe-
 rentia, Proprio, & Accidente*; per illas verò
 par-

particulas: *Differentibus numero*, fecernatur à genere: Ubi tamen velim subintelligas sequentia: *Solo numero*, vel *proximè*, *sive completè*. Aliàs speciem non satis distingues à genere, quod etiam de pluribus numero differentibus prædicatur, sed non *tantùm*, nec *completè*.

314. *Obj.* Posset aliquis cognoscere genus in ordine ad unicam tantùm speciem, & ignorare, illud de aliis quoque speciebus prædicari, & consequenter id prædicaret de solo numero differentibus; ergo hoc genus prædicationis non convenit soli speciei. *R.* Ejusmodi deceptio nihil officit definitioni speciei; stante enim hâc deceptione, id est vera species, quod de solo numero differentibus prædicatur. *Si ais.* Ex supposito, quod duæ animæ rationales informarent materias specie diversas, alteram cælestem, sublunarem alteram; de his etiam non solo numero differentibus posset homo prædicari; ergo species posset prædicari etiam de iis, quæ non solo numero differunt. *R.* Ex supposito, quod cælum rueret, multæ caperentur alaudæ. *Si instes:* Dum dico: *Homo est species, Equus est species*, τὸ species prædicatur etiam de differentibus specie; ergo. *R.* *D. ant.* τὸ species, i. e. hic terminus prædicatur de differentibus specie. *C.* i. e. objectum per hunc terminum significatum, v. g. natura equina, prædicatur &c. *N.*

315. *Dico 3.* Dividitur prætereà species in *subjicibilem tantùm*, quæ etiam *subalterna* dici potest, & est illa, quæ generi subjicitur, sub

se autem non individua, sed species habet, ut *Corpus, Vivens, Animal*. In *Prædicabilem tantum*, quæ supra se non habet genus, nec aliam speciem infra se, sed individua duntaxat. Talis est *Rationale*, respectu suorum inferiorum, hujus scilicet & illius rationalis. In *Prædicabilem & subjicibilem simul*; hæc etiam *Species infima, atoma, seu specialissima* nuncupatur, estque illa, quæ subjicitur quidem generi, sed alias sub se species non habet, ut *Homo*. In hac specie juxta effatum Platonis subsistendum est, eoquod individua ejus sint infinita. Hinc non immerito speciei huic subscribes illud: *Hic jabet Plato quiescere.*

316. *Reflexio I.* Species subjicibilis formaliter sumpta, & ut talis præcisè, non est Universale saltem positivè; eoquod non sit quid superius, nec ordinem ad inferiora dicat. Propterea tamen singularis dici nequit; cum formaliter accepta ab utroque hoc prædicato præscindat. *Nec obstat*, quod inferius participet prædicata superioris; hoc enim intelligendum tantum est de iis prædicatis, quæ superiori essentialia sunt; non autem de iis, quæ superiori accidunt. *Si contendas*, Universale esse prædicatum essentialia generi. *R.* Est quidem essentialia generi *ut tali*, signatè, & in suppositione simplici accepto; essentialia autem non est generi, *quod tale est*, & sumpto in suppositione personali. Genus autem non participatur à speciebus *ut signate genus est*, sed *ut exercitè natura genus est*. II. Species sub-

jici,

subijcibilis *specificativè* accepta, & *quæ* talis est, in creatis est *Universale*; Sic enim vel *genus* subalternum est, vel *species prædicabilis*, quæ ambo *Universalia* sunt. Dixi *in creatis*; Deus enim licet *species subijcibilis* sit, *prædicabilis* tamen esse non potest. III. Ex his *consectaneum* est, quod *species prædicabilis* pro *secundo Universali* ritè assignetur. IV. Allata ex *Porphyrio* *speciei prædicabilis definitio* bona est, cum nihil *superflui* complectatur, & *omni ac soli definito* conveniat; prætereà *utilis* est, & *speciem* benè *explicat*, ut *usus hucusque* in *scholis* probavit; illi proinde hinc *acquiescimus*, sive *descriptiva* sit, ut cum aliis *P. Aler.* contendit *Tract. 1. Disp. 3. Cap. 2. §. 1.* Sive *quidditativa*, ut videtur probare *P. Lynceus lib. 9. Dial. Tract. 1. à Cap. 1. usque ad 3.*

§. II.

An species salvari possit in unico individuo?

317. *Nota.* Thomistæ quidam docent, quod *species spirituales*, v. g. *naturæ Angelicæ*, numero sint *immultiplicabiles*; eoquod *materia* careant. Contendunt nihilominus in *ejusmodi individuis* *salvari speciem*, i. e. *naturam* v. g. *Michaëlis*, cui juxta ipsos *reputat multiplicari physicè*, esse *speciem prædicabilem*, & *logicè Universalem*. Duplex igitur hinc est *status questionis*: 1. An *naturæ Angelicæ* sint *immultiplicabiles numero*? 2. An *natura unica*, *immultiplicabilis numero*, possit esse *species*, ut est *secundum Universale*, & *totum potentiale*?

318. *Dico 1.* Naturæ Angelicæ non sunt numero immultiplicabiles. Ita *S. Bonavent. Scotista, & nobiliores Thomista, Ferrara, Bannes, Capreolus, Soncinas, Favellus, Vasquez, Suarez &c.* Ratio est 1. Quia animæ rationales, & Personæ divinæ carent materiâ, & tamen numero multiplicabiles sunt; ergo & Angeli, licet materiâ careant. 2. Nulli creaturæ repugnat habere sibi simile; ergo nec Angelis, qui etiam creaturæ sunt. 3. Hoc potissimum argumento ex ratione deducto probatur unitas Dei, quod propter infinitam perfectionem suam sibi simile habere non possit; ergo id creaturæ tribui nequit. 4. *D. Thomas. 1. p. q. 14, a. 1. in ©.* docet, Deum esse in summo gradu immaterialitatis, quia, ut alibi tradit, nulla est in Deo potentialitas. Ex quo sic infero: ergo quæcunque sunt aliquo modo in potentia, illa participant aliquid de ratione materiæ, saltem analogicè. *Subsumo:* Sed Angeli habent aliquid potentialitatis; ergo & aliquid materialitatis. Ergo ex ipso *D. Thoma Thomistarum* fundamentum ruit, consequenter & thesis. Hoc argumentum benè urget *P. Semery in Log. Disp. 3. q. 3. a. 2. & a. 1. ex D. Thoma aliud adducit.*

319. *Obj.* Ex Aristotele contrarium eruitur. R. mirum non est; nam, utpote ethnicus naturas Angelicas non penetrans, admisit, quod omnis individuationis principium sit materia affecta quantitate. *Si ais:* Individua multiplicantur ob conservationem naturæ; cum igitur

Angeli incorruptibiles sint, multiplicari non possunt. R. 1. Etiam animæ rationales sunt incorruptibiles, & tamen multiplicabiles. R. 2. Nihil implicat, quominus Deus ob alium finem multiplicare possit naturas incorruptibiles. Plura de hâc materia, quam hîc occasionaliter tantum attigimus, qui desiderat, legat P. Semery *loc. suprâ cit.* & P. Aler. *Traët. 1. Disp. 3. c. 2. §. 3.*

320. *Dico 2.* Natura unica numero immultiplicabilis nequit esse species; sive, quod idem est, species nequit salvari in unico individuo possibili. *Ratio est:* Species prædicabilis, seu universalis est unum aptum prædicari de pluribus numero differentibus in quid; sed natura ab unico individuo possibili abstracta non est prædicabilis de pluribus numero differentibus; ergo. *Prob. min.* Tum quia plura numero differentia essent impossibilia; tum quia de Paulo & cæteris prædicari nequit ille homo, qui terminat cognitionem abstrahentem rationem hominis à solo v. g. Petro possibili; cum homo abstractus in hoc casu non est alius homo, nisi solus Petrus; igitur affirmari nequit de non Petro. Adde, quod juxta multos Thomistas genus non salvetur in unica specie; ergo nec species in unico individuo. *Confirmant* hanc conclusionem Ant. Ruvius *q. 4. cap. 3. de specie.* Gabriel Boyvinus *1. p. Log. Sect. 2. c. 2.* P. Suarez *Disp. 5. Metaphys. Sect. 2. n. 28.* Ariaga *Disp. 7. Log. Sect. 3. Subs. 2. n. 42.* ubi ait: *Aded certum videtur ex ipsa definitione speciei requiri pluralitatem individuorum, ut à nemine id*

in dubium revocatum fuisset, nisi Cajetanus pro opposita opinione stetisset contra mentem Angelici Doctoris, qui 1. p. q. 53. a. 9. in ☉ expressè docet, nomen D^Eus esse incommunicabile, ideòque non universale, nisi summum in sententia eorum, qui fingunt plures Deos.

321. *Obj. 1.* Natura abstracta àb unico individuo possibili non est singularis; ergo universalis erit. *R. D. ant.* Non est singularis formaliter, i. e. non concipitur ut singularis. *C.* non est singularis radicaliter, quia est immultiplicabilis, & determinata ad unum individuum. *N. D. etiam Conf.* ergo erit universalis ad summum negativè, h. e. non cognoscitur singularitas. *C. positivè,* h. e. erit apta inesse multis. *N. Si ais:* Natura abstracta àb unico individuo possibili posset definiri, & contineret genus & differentiam; ergo foret species prædicabilis. *R. 1.* Etiam Deus & individuum continet definitionem, quin propterea sit species prædicabilis. *R. 2.* Continet genus & differentiam incommunicabilem. *C.* communicabilem. *N. Si reponas:* Talis natura saltem conditionatè posset esse in multis, si nimirum plura individua essent possible. *R.* Ergo erit quoque conditionatè tantum universalis, & species, quod totum concedo. Sic pariter Deum posses facere universale, & quid non?

322. *Obj. 2.* Natura in tali casu foret communicabilis pluribus per rationem, prout multa similia concipi possunt, quasi essent similia. *R.* Hoc esset fingere universale, vel speciem,

non autem facere, ut aliquid in se fit universale, vel species. *Si ais*: D. Thomas hoc universale asserit, dum universale dividit in universale *secundum rem*, & *secundum rationem*. *R.* Hæc divisio nihil favet Thomistis; eoquod D. Thomas per universale *secundum rem* nihil aliud intelligat, quam illud, quod actu habet inferiora, ut *homo*; per universale autem *secundum rationem* illud intelligit, quod quidem actu plura inferiora non habet, habere tamen potest, ut *Sol Luna* &c. quæ exempla ipse Doctor Angelicus adducit Tract. 2. de universalibus, & p. 1. q. 13 a 9. in $\odot$. *Si reponas*. Permissâ Thomistarum hypothesei Michaël & Gabriel adhuc differrent specie; ergo in quolibet salvaretur species. *R.* D. *ant.* Differrent specie physicâ & materiali. T. Logicâ & formali. N. Dixi: *Transseat*; inquirere enim, an Angeli specie differant, non est hujus loci.

323. *Observanda* de specie adhuc sunt sequentia. I. Species perfectior est genere formaliter spectato; species enim est tota essentia rei, genus autem est tantum pars essentiæ. *Nec obstat*, quod genus sit totum actuale, & suam quoque differentiam includat; nam species præter differentiam suam etiam totum genus includit, v. g. homo non modò rationale, sed etiam vivens sentivum complectitur; genus autem non includit totam suam speciem. II. Rem specificari *intrinsecè* ab altera, nil aliud est, quam illam ab altera constitui *intrinsecè* secundum essentiam, quod fieri potest vel *secundum essentiam*

tiam physicam, sic homo specificatur intrinsecè à corpore & anima; vel secundùm essentiam metaphysicam, sic idem homo specificatur intrinsecè àb animali & rationali. III. Res dicitur specificari *extrinsecè* àb alia, quando res quædam essentialiter respicit aliam, & per ordinem ad illam aliam cognoscitur secundùm speciem, vel essentiam; sic cognitio, cujus essentia explicari nequit nisi per ordinem ad suas causas, & objectum, dicitur àb iis specificari extrinsecè. IV. Dum Aristoteles *in categ. cap. de Subst.* inquit, *genera & species prædicari in quale quid*, nihil aliud intendit, quàm quòd substantiæ secundæ sive universales, significant essentiam secundùm aliquam ejus qualitatem, quæ est communitas. V. Species est posterior genere, non physicè, sed logicè, & subsistendi consequentiâ.

ARTICULUS IV.

De tertio universali, sive Differentia.

Porphyrus de differentia agens duo præstat. Inprimis varias illius divisiones proponit, dein totidem definitiones assignat. Hæc ipsa hîc exponam, simulque resolvam 1. Respectu quorum differentia tertium universale dici possit? 2. An differentia inferior includat formaliter superiorem, vel genus, quod dividit? quæ duæ quæstiones viris de Philosophia genuina, orbeque literario optimè meritis nunquam non utiles visæ sunt.